

Найбільше матеріалів, що стосуються діячів та покровителів академії, дослідники виявили у луцьких А. Зокрема, тут віднайдені невідома раніше згадка про фундування *Гальською Острозькою ОА*, низка документів про *Івана Федорова*, місцевих літературів, публіцистів, книжників, друкарів.

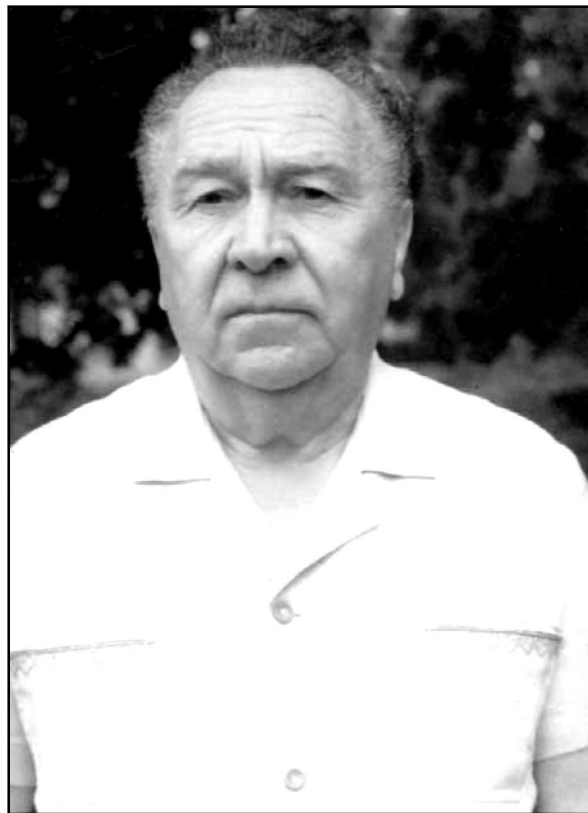
Перспективним є виявлення аналогічних матеріалів в А. і в період після закриття академії, коли часто підтверджувалися давніші маєткові документи.

Література: Андріяшев О. В. Актові книги Київського центрального архіву давніх актів // Центральный архив стародавніх актів у Києві. – Київ, 1929. – Вип. 1; Дашкевич Я. Р. Адміністративні, судові й фінансові книги на Україні в XIII – XVIII ст. (Проблематика, стан і методика дослідження) // Історичні джерела та їх використання. – Київ, 1964. – Вип. 4; Заповіт князів Гальшки Острозької 1579 р., березня 16 / Підг. Л. Демченко // Острозька давнина: Дослідження і матеріали / Відп. редактор І. З. Мицько. – Вип. 1. – Львів, 1995. – С. 110-111; Кіку І. О. Значення актових книг як джерела з історії України XVI – XVIII ст. // УІЖ. – 1983. – № 11; Ковальський Н. П. Источниковедение истории Украины XVI–первойполовиныXVIIв. – Днепропетровск, 1979. – Ч. 4; Малышевский И. И. Новые данные для биографии Ивана Федорова, русского первопечатника // Чтения в Историческом обществе Нестора-летописца. – Киев, 1893. – Кн. 7. – С. 461-478; Мицько І. З. Острозька слов'яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 81-115; Описи Острожчини другої половини XVI – першої половини XVII ст. / Упоряд. В. Атаманенко. – Київ – Острог – Нью-Йорк, 2004; Першодрукар Іван Федоров та його послідовники на Україні (XVI – 1 пол. XVII ст.): Зб. документів. – Київ, 1975; Проценко Л. А. Актові книги ЦДІАУК УРСР у м. Києві як джерело до вивчення історії міст і сіл України // Друга наукова конференція з архівознавства та інших спеціальних історичних дисциплін: Матеріали. – Київ, 1963; Пташицкий С. Л. Иван Федоров, московский первопечатник. Пребывание его во Львове. 1573-1583. Очерк по неизданным материалам. // Русская старина. – Москва, 1884. – Кн. 3. – С. 461-478; Яковенко Н. Цікавий документ // Жовтень. – Львів, 1985. – № 2. – С. 128; Bardach J., Leśnodorski B., Pietrzak M. Historia ustroju i prawa polskiego. – Warszawa, 1998.

Володимир Поліщук

Андрухов Петро
(* 5.07.1924, м. Острог –
† 6.08.1996, м. Острог)

Історик, краєзнавець, освітній і громадський діяч, засновник і перший голова Острозького науково-краєзнавчого товариства “Спадщина” ім. князів *Острозьких* (1989-1996), член і один із засновників Острозького осередку українського історичного товариства, керівник наукового Центру вивчення спадщини ОА, почесний професор цієї академії.

Петро Андрухов

Будучи патріотом України, глибоким знавцем історії Волині, протягом останніх років свого життя (1991-1996) опублікував низку історико-краєзнавчих праць. Це, зокрема, книги: “Волинська земля (Ровенщина) з глибини століть до сьогодення” (мала хроноло-

гічна таблиця), “Волинська земля” (хроніка-джерела-постаті), “600 імен в історії Великої Волині”, “Волинь в легендах і переказах”, “Волинь: події, імена, джерела”.

Поважне місце належить цілій низці його статей у періодичній пресі з суспільної, краєзнавчої та історичної тематики, таких як: “Український Кембридж. До 420-річчя Острозької Академії”, “Як не сьогодні – то коли?”, “Вулиці нашого міста”, “Україна і українці” та ін.

Проблема відродження рідного краю органічно увійшла в коло його наукових зацікавлень, а також активної громадсько-освітньої діяльності. Завдяки його ініціативі й постійній наполегливості були повернені історичні найменування вулицям міста, у назвах яких увіковічені прізвища істориків, дослідників минулого Острога та його околиць.

З Острогом пов’язане все життя А. Тут він народився в родині службовців. Його батько, Зот Пантелеймонович Андрухов, був старшиною УНР. Після визвольних змагань 1918-1921 рр. осів на теренах Волині. Він був людиною, відомою своїми прогресивними поглядами, відданістю українській ідеї. Ці риси повною мірою успадкував його син Петро. У довоєнні роки А. навчався в Острозькій базовій вселюдній школі при державному педагогічному училищі.

Сьомого березня 1944 року А. був мобілізований у Червону Армію. У червні 1944 р. у складі 190-го гвардійського стрілецького Ленінградського фронту отримав перше бойове хрещення. Участь у наступних військових операціях продовжувалася аж до 9 травня 1945 року. Війну закінчив під Кенігсбергом у званні командира взводу. Демобілізувався у березні 1947 року.

У перші повоєнні роки працював рахівником у заготівельній конторі. У 1949 р. вступив до Острозького педагогічного училища (заочно), повний курс якого закінчив у серпні 1950 р., отримавши кваліфікацію

вчителя початкових класів. Після закінчення педучилища працював вихователем дитячого будинку, а згодом учителем Білашівської семирічної школи.

У 1952 р. вступив на заочне відділення історико-філологічного факультету Львівського державного педагогічного інституту, який закінчив у 1957 р., отримавши спеціальність учителя історії середньої школи. Працював учителем Острозької вечірньої школи, а згодом – учителем Острозької СШ № 1. Із серпня 1965 до квітня 1968 рр. був директором Острозького краєзнавчого музею.

Із 1968 р. продовжував працювати в СШ № 1. Він першим в області у процес вивчення історії впровадив системно-краєзнавчий принцип, розробивши програми з історичного краєзнавства для загальноосвітніх шкіл.

Найбільшою заслугою А. було створення за його ініціативою Науково-краєзнавчого товариства “Спадщина” ім. князів *Острозьких*. Першим головою цього Товариства він і був обраний.

Головним моментом у діяльності “Спадщини” було започаткування у вересні 1990 р. з ініціативи А. постійних щорічних науково-краєзнавчих конференцій “Острог на порозі 900-річчя”. Для проведення конференції був створений організаційний комітет. Головою оргкомітету обрали острожанина, доктора історичних наук, професора, зав. кафедри історіографії Дніпропетровського держуніверситету *Миколу Ковальського*, заступником – голову міської ради *Миколу Грищука*, відповідальним секретарем – А. Для участі в щорічних конференціях були запрошені науковці Острога, Кременця, Рівного, Луцька, Києва, Львова, Дніпропетровська та ін.

Завдяки старанням А. були опубліковані матеріали шести науково-краєзнавчих конференцій “Острог на порозі 900-річчя” і двох бюлетенів Товариства “Спадщина” ім. князів *Острозьких*.

За проблемно-тематичним принципом ці матеріали поділяються на сімнадцять частин. Серед них: історія Острога, Острожчини та Волині з найдавніших часів до сучасності, праці та зібрання джерел української діаспори, архівні збірки, музеї та музейні колекції, культура, освіта, література, образотворче мистецтво, музика, природа, медицина та ін.

Конференції стали засобом згуртування інтелігенції різних регіонів України з метою історичного, культурного та духовного відродження старовинного міста Острога, Острожчини та Волині. Завдяки їх проведенню і зростанню престижу Острога в Україні стало можливим у 1994 р. відновлення в ньому вищого навчального закладу під назвою колегіуму, який у 1996 р. одержав статус академії. А. належав до співробітників цього вищого навчального закладу, став першим почесним професором ОА.

Заслуги А. були високо оцінені громадськістю Острога. Його іменем названо провулок (колишній ім. Куліша), де він проживав, і в 1997 р. встановлено меморіальну дошку на його будинку. В ОА започаткована стипендія ім. П. Андрухова для кращих студентів-істориків.

Опубліковані книги і брошури П. Андрухова – (окремі книги): Волинська земля (Ровенщина) з глибини століть до сьогодення (мала хронологічна таблиця). – Ровно, 1991. – 48 с.; Волинська земля (Хроніка-джерела-постаті). – Сокаль, 1992. – 88 с.; 600 імен в історії великої Волині. – Острого, 1993. – 98 с.; Волинь: події, імена, джерела. – Острого, 1996. – 264 с.; Волинь в легендах і переказах. – Острого, 1995. – 58 с.

Статті у періодиці П. Андрухова: Спокута (із серії “Легенди волинського краю”) // Зоря комунізму. – 1990. – 17 липня; Вулиці нашого міста // Життя і слово. – 1991. – 23 і 27 квітня; 18 травня; Усім близька “Спадщина” (бесіду вела А. Вертелеська) // Життя і слово. – 1991. – 20 липня. – № 84; Як не сьогодні – то коли? // Життя і слово. – 1991. – 29 жовтня. – № 127; Україна і українці // Життя і слово. – 1992. – 22 серпня; Тіні Замкової гори // Життя і слово. – 1993. – 27 листопада, 1 грудня; Втікачі // Життя і

слово. – 1994. – 11 травня; Віщий дзвін. Легенди рідного краю // Життя і слово. – 1994. – 26 травня; Відступник. Легенди рідного краю // Життя і слово. – 1994. – 27 липня. – № 56; Український Кембрідж. До 420-річчя Острозької академії // Волинь. – Рівне. – 1996. – 9 серпня.

Література: Ковальський М. Петро Андрухов // Українська національна ідея: історія і сучасність. Наук. збірник (80-річчю УНР, 90-річчю від дня народження О. Ольжича присвячується). – Житомир, 1997. – С. 148; Його ж. Петро Андрухов (5.07.1924-6.08.1996) // Український історик, 1997. – 1-4 (132-135). – С. 328-329; Кушнір М. Петро Андрухов // Острозькі просвітники XVI-XX ст. – Острого, 2000. – С. 222-227.

Миرون Кушнір

Аннич Тимофій

(* ? – † ?)

Викладач ОА. 16 травня 1584 року “Тимофей Аннич, діяк школы русской острозской” разом із дерманським боярином Федором Наумовичем Гарабурдою купив і подарував Дерманському монастирю “Четвероевангеліє”. Інших згадок про А. не виявлено. Є. Немировський ототожнював А. із Тимофієм Михайловичем, який майже у той самий час підготував і видав в Острозі предметно-алфавітний покажчик до Нового Завіту “*Книжка собраніє вещей нужнейших...*”. Судячи з вищенаведеної згадки про А., можна припустити, що він викладав в ОА старослов’янську мову.

Література: Голубев С. Археологические заметки о памятниках старины, находящихся в некоторых местностях Волинской епархии // Труды Киевской духовной академии. – 1876. – Т. 1. – С. 626; Мицько І. З. Острозька слов’яно-греко-латинська академія (1576-1636). – Київ, 1990. – С. 101-102; Немировский Е. Начало книгопечатания на Украине. Иван Федоров. – Москва: Книга, 1964. – С. 128-129.

Петро Кралюк